

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, M.DCCXI

§. V. Solvuntur argumenta Candidi, & Palanci.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84777](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84777)

§. V.

Solvuntur argumenta Candidi, & Palanci.

SUMMARIUM.

Arguit, quia quando utraque est æquè probabilis, neutra est simpliciter probabilis, n. 192.

Hoc probat, neutram esse probabiliorē, ibid.

Nullus, ut puto, docet posse aliquem opinari simul duo contradictoria, unum ex medio intrinseco, aliud ex extrinseco: ostendo, n. 193.

Candidus unice negat probabilitatem simultatis, n. 194.

Judicia de probabilitate possunt esse scientifica, ibid.

Palanco ait, quod qualibet est tantum probabilis sub conditione, quod alia desit, n. 195.

Hoc nego, ibid.

Ait, quod si utraque est simpliciter probabilis, inferri poterit probabiliter, utrumque contradictorium esse verum, n. 196.

Non tenet a similitudine potentie ad potentiam simultatis, n. 197.

Intellectus est potentia proxima affirmandi, & negandi divisi, ibid.

Arguit ex equalitate testium, n. 198.

Est ab eo solvendum, ibid.

Ait, repugnare, ut utraque pars, etsi ex diversis motivis, appareat vera, n. 199.

Et quia ex similitudine apparentia veritatis inferitur apparentia simultatis veritatis, n. 200.

Si id simul cadat supra apparentiam, concedo; si supra verum in re, nego, n. 201.

Ait, quod si per probabilitatem veniat quid indifferens ad veritatem, & falsitatem, fateatur duplex contradictorium esse posse simul probabile; non autem, si veniat connexio plerumque cum veritate, n. 202.

Solvo, ibid.

Arguit, quia quantum una pars est verosimilis, tantum opposita est falsosimilis, n. 203.

Instatur, n. 204.

Nemo a motivo negandi movetur ad affirmandum, n. 205.

Mihi est simpliciter probabilis opinio opposita, non tantum probabilitate lata, quæ, juxta Palanco, est immunitas a censura, sed stricta; cur? n. 206. 207.

Sententia negans oppositam propria esse simpliciter probabilem, eo tendit, ut nemo sibi oppositam laudare possit, & ducit ad presumptionem, n. 208.

Cur utraque non possit esse probabilior? n. 209.

N. 192. Philale. **O** Bjicies 1. ex Philal. qu. 7. pag. mihi 128. ad 139. quod quoties utraque contradictoria est æquè probabilis, neutra est simpliciter probabilis, quia neutra vin-

cit aliam. Nego antecedens propter dicta scilicet. 1. §. 1. advert. 6. & §. 2. in confirmatione, & 3. ratione; licet enim verum sit, quod una non vincit aliam, ex hoc non sequitur, quod neutra sit simpliciter probabilis, sed unice sequitur, quod neutra est probabilior, quia neutra vincit, & neutra est minus probabilis, quia neutra est victa. Addo, quod omne, quod Philal. qu. 3. per totam a pag. 46. fuisse trahit, quærens, an intellectus possit physice loquendo utramque partem contradictionis simul opinari, & dicit, quod P. Vasq. 1. 2. d. 62. cap. 3. n. 10. & P. Azor tom. 1. Instit. Moral. lib. 2. cap. 16. qu. 2. & 3. & cap. 17. qu. 7. velint, quod non possit per principia intrinseca, possit tamen opinari utrumque contradictorium, unum per principia intrinseca, & aliud per extrinseca: ex gr. N. quod eligens minus dignum possit per principia intrinseca opinari, restituendum esse digniori; & per extrinseca, non esse ei restituendum; quatenus opinio negans restituendum esse digniori ab eligente minus dignum, est probabilis. Rursus dicit, quod P. Sanch. lib. 1. Sum. cap. 9. n. 12. velit, quod quis opinari possit simul utrumque contradictorium per principia intrinseca. Tandem idem Philal. pag. 48. refert opinionem tertiam, cum qua sentit, intellectum non posse, nec ex principiis intrinsecis, nec ex extrinsecis opinari utrumque contradictorium; & citat S. Thomam quodlib. 8. art. 13. Greg. qu. 2. Prolog. art. 1. Duran. in Prolog. qu. 1. n. 21. quibus addo Palanco qu. 25. per totam. Dat rationem; quia implicat rem, etsi per diversa media, simul esse, & non esse: ergo similiter implicat, ut intellectus simul judicet rem esse simul, & non esse: ergo implicat, ut opinetur, etsi per diversa media, utramque partem contradictionis. Hoc ego puto evidens, nec P. Sanch. p. 524. & P. Vasq. negare possunt; nam P. Vasq. p. 529. unice docet, quod quis possit simul habere hæc duo judicia, Restituendum est digniori: Probabile est, quod non sit restituendum; quæ non sunt contradictoria, quia una est absoluta, alia modalis, & utraque affirmativa: ergo non opinatur simul contradictoria, unum per medium intrinsecum, aliud per extrinsecum. Similiter P. Sanch. unice docet, quod quis possit simul habere hæc duo judicia, Probabile est esse restituendum: Probabile est non esse restituendum, consideratis pro utraque opinione rationibus intrinsecis; ea autem judicia non sunt contradictoria, quia utrumque affirmat probabilitatem: ergo nullus Doctor asserit posse idem per unum judicium affirmari, & idem per aliud negari, ita ut

ita ut hæc duo judicia simul esse possint, est, *non est restituendum*; ut enim implicat existentia simultanea utriusque objecti, nempe ut sit simul, & non sit; ita etiam implicat duplex iudicium, quod res simul sit, & non sit. Quare bene Philal. pag. 53. & 54. dicit, quod aliud est iudicare utramque opinionem probabilem, aliud utramque veram: primum est verum, secundum falsum, si iudicat utramque absolute veram; non autem si iudicat utramque probabiliter veram. Et iterum pag. 53. dat rationem, cur intellectus non possit utrique præbere assensum opinativum; quia, inquit, assensus opinativus cadit supra veritatem, non supra probabilitatem; & bene dicit, implicat enim, ut simul stent, & vera sint, licet, non licet; sicut implicat, ut utrumque objectum utriusque iudicii sit simul à parte rei verum. Quapropter argumenta Philaleti unice probant, repugnare probabilitatem simultatis, nempe simul esse duo judicia contradictoria de veritate, quia implicat, ut utrumque sit verum; et sic possint simul stare duo judicia evidentiæ de probabilitate utriusque contradictorij, quæ judicia nullatenus opponuntur. Probant itaque ejus argumenta non dari probabilitatem simultatis; non autem non dari simultatem probabilitatis; immo eam dari simultatem Philaleus tuetur. Rursus probant, quod judicia de probabilitate utriusque contradictorij sint scientifica; contra iudicium de veritate sit opinativum, quæ omnia, juxta me, sunt certa.

Obijcies 2. ex Palanco qu. 23. per totam, quod quoties eodem in intellectu sunt motiva probabilia utriusque opinionis, quælibet opinio est tantum probabilis remotè, & conditionatè, id est, attento suo tantum motivo, non autem absolute, simpliciter, & proximè, id est, attento etiam motivo opinionis oppositæ: ergo licet utraque pars contradictionis respectu ejusdem intellectus possit simul esse probabilis secundum quid, conditionatè, & remotè, non tamen utraque potest esse simul probabilis simpliciter, absolute, & proximè. Sed contra; quia, ut dixi, & dicam, utraque simul est simpliciter probabilis, & non nisi gratis dicitur esse remotè probabilem.

Obijcies 3. Eo ipso quod aliquid est probabile respectu intellectus, potest intellectus facere consequentiam probabilem ad illud: ergo si utraque pars est simpliciter simul probabilis, poterit intellectus concludere probabiliter utramque contradictoriam esse veram; ex. gr. Annam, quia mater est, diligere filium; rursus Annam, quia gravi-

ter à filio offensa fuit, non diligere filium: sed hoc est falsum; ergo utraque pars non potest simul esse probabilis respectu ejusdem intellectus, nisi remotè, quatenus attento præcisè motivo amoris materni inducente ad concludendum, ergo Anna diligit filium, possum hoc affirmare; non autem simpliciter, & absolute, quatenus attento etiam motivo offensæ inducente ad concludendum, ergo Anna non diligit filium, non possum affirmare, ergo Anna diligit filium. Quare ut intellectus possit proximè, & expedite moveri ad affirmandum, Anna diligit, debet abesse motivum oppositum, & sic pars affirmativa est tantum remotè probabilis; quod idem est de negativa: ergo utraque simul est tantum remotè probabilis. Sed contra; quia ex similitudine probabilitatis inferri non potest probabilitas simultatis: ergo cum hoc inferre tentet argumentum, ideo non tenet. Rogo tantum, ut Palanco meminerit libertatis, cui competit potentia simultatis ad utrumque extremum divisum, non tamen competit simultas potentia ad utrumque extremum; sicut autem malè diceret quis, voluntatem esse tantum potentiam remotam ad odium, & potentiam remotam ad amorem, quia componere non potest amorem cum odio, odium cum amore; malè, inquam, hoc aliquis diceret, nam voluntas est simul potentia proxima, & expedita ad amorem, & odium divisum, non simul ponendos; ita accidit in intellectu, qui est potentia proxima, & expedita ad affirmandum, vel negandum divisum, quod Anna diligit, vel non diligit, nequiquam tamen est potentia ad affirmandum simul, & negandum, quod diligit, & non diligit.

Obijcies 4. ex Palanco n. 7. Licet utraque pars contradictionis possit simul esse credibilis secundum quid, & remotè, non tamen proximè; si enim duo testes asserunt, & duo negent omnino idem, etsi pars affirmativa sit credibilis remotè, & seorsim à motivis partis negativæ, non tamen his stantibus: ergo utraque pars non est credibilis proximè, sed tantum remotè: ergo etiam licet utraque pars sit probabilis secundum quid, & conditionatè, non tamen proximè, absolute, & simpliciter. Sed contra; quia paritas testium solvetur infra: hoc scio, quod si est ad rem, nobis favet; ad reliqua patet; ut enim una pars est simpliciter probabilior aliâ, & altera est simpliciter minus probabilis illâ, cum sunt inæqualiter probabiles; ita cum utraque est æquè probabilis, utraque est simpliciter probabilis.

Obijcies

N.
199.
Palanc.

Objicies 5. ex Palanco n. 8. Ea opinio est simpliciter, & absolute probabilis alicui intellectui, quæ omnibus attentis ei apparet absolute vera: sed implicat, utramque partem apparere simul eidem intellectui veram; implicat enim, ut eidem appareat simul simpliciter verum; quod eadem res sit simul, & non sit: ergo &c. Nec dici potest 1. non repugnare, ut utraque pars ex diversis motivis, affirmativa ex suo, negativa ex suo, appareat simul vera: contra enim est, tunc quia ut pars affirmativa appareat absolute vera, debet apparere vera apparentia vincente motivum negativæ; & hæc debet apparere vera, apparentia vincente motivum affirmativæ, quod repugnat; quia alias daretur simul duplex apparentia, utraque simul vincens, & victa, quod est pulchra chimæra: tunc quia, ut utraque pars appareat simul absolute probabilis, non satis est, ut una seorsim ab aliâ, sed debet utraque simul apparere absolute vera; hoc autem implicat; ergo etiam, ut utraque simul sit probabilis. Nec dici potest 2. (ait n. 12.) repugnare quidem, ut eidem intellectui appareat utrumque contradictorium simul verum, non tamen ut utrumque simul appareat verum; id est, quod repugnet apparentia simultatis, non tamen simultas apparentiæ, quo modo repugnat possibilitas simultatis, non tamen simultas possibilitatis: Contra enim est, (ait) quia implicat simultas apparentiæ veritatis in utroque extremo, quæ non sit apparentia simultaneæ veritatis in utroque extremo; si enim pars affirmativa apparet absolute vera, & simul eodem instanti eidem intellectui pars negativa apparet absolute vera, eò ipso eodem instanti simul apparet vera utraque pars: ergo non solum utraque simul apparet, sed apparet utraque simul vera. Urget; quia non datur medium, vel enim ex vi utriusque simultaneæ apparentiæ utraque pars apparet vagè vera, vel utraque simul vera? Si secundum; ergo apparet utraque simul vera; ergo datur apparentia simultatis. Si primum; non sufficit ad absolutam probabilitatem cujuslibet partis determinatè: ut enim una pars sit absolute probabilis, non satis est, quod appareat vagè vera, vel ipsa, vel ejus contradictoria; alias esset absolute probabile stellas esse pares, quia vel hæc, vel ejus opposita est vagè vera; sed requiritur, quod illa appareat absolute, & determinatè vera: ergo vel sequitur apparentia simultatis veritatis in utraque contradictoriâ, vel utraque contradictoria non potest esse absolute probabilis.

Hinc patet ad paritatem de similitudine pos-

similitudinis ad utrumque extremum; idè enim simultas possibilitatis ad utrumque non est possibilitas simultatis ad utrumque, quia simultas possibilitatis respicit utrumque extremum vagè, & seorsim; est enim indifferentia ad utramque partem seorsim: ergo simultatis possibilitas nō est possibilitas simultatis. E contra probabilitas absoluta unius partis contradictionis non respicit ipsam cum indifferentiâ, & vaguitate (ita loquitur) ad oppositum, nec est apparentia veritatis in una, aut aliâ parte, sed respicit determinatè partem, quam probat: ergo dari non potest duplex habitudo simultanea determinatè connexa cum utraque parte contradictionis, quin respiciat utramque simul: ergo dari non potest simultas absolute probabilitatis de utraque parte contradictionis, quæ non sit probabilitas simultatis. Sed contra N. 201. quia licet verum sit, quod probabilitas A respiciat determinatè partem A, probabilitas B determinatè partem B, ex hoc tantum infertur simultas absolute probabilitatis de utraque parte contradictionis, non autem infertur probabilitas simultatis veritatis de utraque parte contradictionis; semper enim adducta paritas infringit argumentum; & tō simul semper cadit supra probabilitatem verum, ut nobis apparet, non ut est in se; in se enim unum tantum est verum. Sanè si unū ex duobus objectis esset homo, alterum esset equus, adhuc tamen utrumque simul apparere probabiliter posset esse homo, nec tamen, quia utrumque simul apparet homo, liceret inferre utrumque simul esse hominem, cum evidenter scirem alterutrum vagè non esse hominem: ergo ex simultanea apparentiâ veritatis non licet inferre simultaneam veritatem; est enim contra bonam Logicam inferre aliquid plus in consequenti, præter id quod erat in antecedenti; sed in antecedenti erat simultanea apparentia veritatis, non autem simultanea veritas: ergo ex illâ non licet inferre istam.

Objicies 6. ex Palanco n. 16. Vel per probationem venit aliquid indifferens ad veritatem, & falsitatem; tunc autem fatetur utrumque contradictorium esse posse simul probabile; vel venit probabilitas absoluta, & simpliciter talis, importans connexionem ut plurimum cum veritate; tunc autem implicat utramque partem contradictionis esse ut plurimum absolute simul connexam cum veritate, quin sequatur simultanea veritas in utraque: ergo implicat simultas probabilitatis veritatis, quæ non sit probabilis simultas veritatis utriusque contradictorii. Respondeo venire grave fundamentum veri, seu

seu gravem verosimilitudinem; inferre autem ex gravi simultaneâ verosimilitudine veritatis, simultaneam veritatem utriusque contradictorij, est contra omnem Logicam.

N. 203. Obijcies 7. ex Palanc. n. 17. Implicat, ut utrumque contradictorium eidem intel-

lectui sit simpliciter verosimile; ergo etiam ut simul sit simpliciter probabile. Antecedens probatur; quia quantum una pars est verosimilis, tantum opposita est falsosimilis, nam veritas unius est falsitas oppositi: sed implicat, quod eadem pars sit simul absolute verosimilis, & falsosimilis; ergo implicat, quod utraque sit simul, & absolute verosimilis. Minor probatur: quia quantum aliquid est simile falso, tantum est dissimile vero; ergo implicat eandem partem contradictionis esse simpliciter verosimilem, & simpliciter falsosimilem. Sed contra 1. quia hoc argumen-

N. 204. to probatur, utramque partem contradictionis non posse esse simul probabilem secundum quid, seu attento peculiari cuiusque motivo, quod tamen negat dicens: Optime stat utramque partem contradictionis sub distincto motivo consideratam plerumque contingere; ex. gr. quod Anna ut mater diligit filium; & quod eadem ut graviter offensa ab eo cum non diligit: ergo (ait) utraque pars potest esse simul probabilis secundum quid, seu considerato præcisè cuiusque motivo; non tamen potest utraque simul esse probabilis simpliciter, seu consideratis omnibus motivis, quia implicat, quod omnibus pensatis plerumque contingat pars affirmativa, quam negativa; & plerumque pars negativa, quam affirmativa; adeoque si Anna consideretur simul, tum ut mater, tum ut offensa à filio, non potest dici, quod plerumque in similibus contingat pars affirmativa, quia non plerumque contingit, matres à filiis graviter offensas eos diligere. Hæc Palanco. Mirabilis doctrina!

N. 205. Quis enim à motivo movente ad negandum moveatur ad affirmandum, ut hic Doctor supponere videtur, dum vult absolutam, & strictam probabilitatem constitui per considerationem motivorum tum partis affirmativæ, quam negativæ, cum tamen hæc probabilitas sit potius respectiva, quam absoluta?

N. 206. Contra 2. quia si dicit, quod utraque pars possit simul esse probabilis secundum quid, seu attento suo peculiari motivo, eo ipso ex similitudine probabilitatis sequitur probabilitas simultaneâ, seu quod utrumque contradictorium sit simul verum secundum idem; si tenent argumenta, quæ contra nos trahit; tam enim implicat, ut utrumque contradi-

ctorium sit absolute verum, quam quod utrumque sit secundum quid verum, secundum idem, quod affirmatur, & negatur. Contra 3. quia mihi non tantum est simpliciter probabilis sententia negans lumen gloriæ esse totam rationem videndi, sed etiam est probabilis mihi opposita affirmans; & quidem non tantum probabilitate lata, & vulgari sumptâ pro immanitate à notâ, & cenfurâ, ut vult Palanco n. 24. sed probabilitate strictâ, quatenus video Thomistas habere pro se rationes graves; nam mihi sententia Thomistica est longe aliter probabilis, quam sit probabilis hæc propositio, *Stella sunt pares*, quæ non est digna cenfurâ; ergo est mihi probabilis probabilitate strictâ. Nec aliter dicere possumus, nisi dicere velimus, quod omnes Scotistæ apud se iudicent, quod omnis sententia Thomistica nullam pro se habeat solidam rationem, & quod careat probabilitate strictâ, & sit tantum probabilis probabilitate latâ, quatenus digna non est cenfurâ. Adde opinionem dupliciter esse posse immunem à cenfurâ, vel quatenus habet pro se rationem solidam, eaque solida videtur non tantum ei, qui eam opinionem defendit, sed etiam ei, qui eam impugnat; vel quatenus, licet careat solidâ ratione, nihil tamen habet cenfurâ dignum. Si primo modo se habeat, est strictè probabilis; si secundo modo, est tantum late probabilis, immò potius non est probabilis. Puto autem, quod nullus Scotista dicet nullam opinionem D. Thomæ Scoto oppositam, esse sibi probabilem, sed tantum late probabilem, seu immunem à cenfurâ in secundo sensu; immò dicit, si sapit, esse in primo sensu immunem à cenfurâ, quatenus verè est non tantum ipsi Divo Thomæ, sed etiam sibi probabilis. Vide quò tandem tendat sententia negans duplicem contradictoriam esse posse eodem instanti eidem intellectui probabilem; eò enim tendit, ut quilibet dicere possit, immò debeat, de opinione sibi opposita, quod non sit sibi absolute probabilis; adeoque nullus laudare positivè poterit rationes, opiniones, & Doctores sibi oppositos, sed tantum negativè, dicendo eam opinionem, rationem, & Doctorem nil habere cenfurâ dignum: quod quantum à modestiâ, tantum à veritate exorbitat.

Dices ex Palanc. n. 27. Utraque contradictoria non potest eodem instanti videri eidem intellectui probabilior alterâ; ergo neque utraque simul probabilis. Nego consequentiam, ut dixi §. 3. *in fine*; quia implicat, ut idem sit absolute vincens, & victum simul, & semel, ut apparet in pondere, quod non potest

potest secundum idem, esse vincens, & victum ab opposito; & etsi non repugnet, ut idem pondus sit tantum vel vincens oppositum, vel victum ab opposito; vel nec vincens, nec victum; sed æquale opposito: ergo non repugnat, ut eidem intellectui, cui propria videtur probabilior, eidem opposita videatur absolute; & etsi minus, probabilis; vel quod utraque videatur eidem æquæ probabilis; licet repugnet, ut utraque contradictoria videatur simul probabilior alterâ ad invicem.

§. VI.

Argumentis P. Thyrsi occurrunt.

SUMMARIUM.

Arguit, quia motiva diversum statum habent in intellectu assentientis, nam apparent verisimiliora, ac dissentientis, cui videntur minus verosimilia, n. 210.

Videtur paritate testium; alteruter enim mentitur, ita alteruter Doctor fallitur, aut ratio falsa est, n. 211.

Et quia alterutrum motivum conjungitur cum falsitate, n. 212.

Et quia intellectus non potest probare, ut verum, id, quod habet æquale fundamentum, ut reprobetur, ut falsum, n. 213.

Rejicio; cur? n. 214.

Contradictio, nam sæpe supponit motiva probabilia simul esse, n. 215.

Si motiva æqualia non sunt simul, non se elidunt, nec impediunt, n. 216.

Nullum dabitur probabile, sed omnia erunt moraliter certa, n. 217.

Obligans ad tutiorem minus probabilem, obligabit ad non probabilem, n. 218.

Confundit probabilitatem cum veritate, nec enim est de essentia probabilitatis, ut re ipsa connectatur cum veritate, n. 219.

Confundit simultatem probabilitatis cum probabilitate simultatis, & judicium speculativum judicis cum sententiâ definitivâ judicis, n. 220.

Afferens, quod ut quid sit probabile, debeat esse verosimilius, invertit formalitates Theologicas, & Theologos facit idiotas, n. 221.

Si alibi positum stat pro comparativo, est, quia datur ratio ita interpretandi, quæ hic non datur, ibid.

N. 210. P. Thyrs. **P**rimum est *dis. 7. §. 18. à n. 100.* quod motiva quando sunt in meo intellectu, eo ipso non habent eum statum, quem habuere in mente suorum Authorum; nam motivum A, quod impulit S. Thomam ad aliquid affirmandum, representatur illi ut

verosimilius motivo B, quod impulit S. Bonaventuram ad negandum; & e contra: ergo in mente S. Thom. motivum A est illi verosimilius; & in mente Divi Bonav. motivum B est illi verosimilius; in mente autem meâ dum ea sunt, representantur ut æquæ verosimilia; ergo habent diversum statum ab eo, quem habent in mente Doctorum, dum impellunt ad assensum oppositos; ergo ego neutri prudenter assentiri potero in eo casu, in quo concurrunt cum alio æqualiter movente. Confirmat: quia nostris rationibus unice N. concluditur, quodcumque eorum motivo-^{211.} rum esse probabile secundum se scorsim sumptum, non autem simul sumptum, quia nullum virum prudentem movit, nec movere potest ad prudentem assensum, si simul concurrant, ut patet in questione facti; si enim tres fide graves jurent se vidisse Petrum Romæ tali die, & totidem æquæ graves jurent eundem Petrum vidisse eodem die Matriti; in hoc casu utraque pars est scorsim probabilis, non tamen simul respectu ejusdem intellectus, nam unum motivum elidit aliud, ait n. 102. ergo idem in questione juris, nempe, non poterit utraque pars esse simul probabilis respectu ejusdem intellectus. Neque disparitas inter testes oppositum factum deponentes, & inter DD. æqualis autoritatis, allata à P. Terillo dicente, alterutros mentiri, adeoque unam partem non esse dignam assensu; hæc, inquam, disparitas nihil prodest: ut enim in questione facti nec huic, nec illi testi æquæ gravi oppositum deponenti credere possum, quia alteruter mentitur; ita (ait P. Thyrsus) in questione juris alteruter ex DD. æquæ gravibus oppositum affirmantibus, quorum unus affirmat hoc licere, alius negat licere, alteruter, si non mentitur, fallitur, & alterutrius ratio est fallax: ergo sicut in casu testium, utraque pars, nempe Petrum tali die fuisse, & non fuisse Romæ, non potest simul esse probabilis eidem intellectui, ita in questione juris utraque pars non potest esse simul eidem intellectui probabilis; nec intrinsecè, quando rationes oppositæ apparent eidem æquæ probabiles; nec extrinsecè, quando Doctores oppositi, eidem intellectui apparent æquæ graves.

Secundum est à n. 106. quia argumento N. P. Terilli unice probatur, quod intellectus^{211.} potest simul judicare utrumque motivum P. Terill. esse probabile, comparatum cum collectione sibi simili, (quia quælibet collectio motivorum similium continere poterit plura motiva connexa cum veritate, quàm cum falsitate) non tamen probat, quod utrumque motivum